

Posudek na bakalářskou práci Elišky Krausové „Démokritos: duše a tělo“.

Vypracoval: doc. Hynek Bartoš, PhD.

Studentka Eliška Krausová se ve své bakalářské práci soustředí na Démokritovu filosofii, se zvláštním zaměřením na koncepty duše a těla a jejich vzájemný vztah. Kromě toho dále zkoumá vnímání, myšlení a další psychické fenomény a táže se i po vztahu mezi lidmi a bohy. V první kapitole studentka představuje atomistickou nauku a její základní principy. V následující kapitole se věnuje konceptu duše a identifikuje základní vlastnosti Démokritovy duše. Třetí kapitola je věnovaná vnímání a poznávání, čtvrtá Démokritově etice a závěrečná kapitola řeší vztah lidí a bohů.

Práce je napsaná srozumitelným (byť místy poněkud kostrbatým) jazykem, obsahuje poměrně málo překlepů a pravopisných chyb. Studentka vychází z primární i sekundární literatury, na kterou průběžně odkazuje a kterou referuje s porozuměním. Jednotlivá témata jsou velmi dobře propojena do jednotného celku, kapitoly na sebe plynule navazují, mají vždy uvedeny úvodní otázky a v závěru shrnutí.

Metodologie předložené práce je velmi dobře popsána v úvodu, studentka se drží standardních postupů a každý svůj krok se snaží zdůvodnit. Její postup je konzervativní, většinou referuje názory druhých a dochází k standardním interpretačním řešením. Ojediněle se ovšem pouští i do vlastních úvah a postřehů, z nichž jsou některé velmi zdařilé, např. úvaha o nutnosti dvojího otisku eidól na str. 24, nebo postřeh na str. 23, že Démokritos vykládá duši i procesy, které dnes považujeme za čistě tělesné. Zajímavá je i interpretace zlomku B 189 na str. 35, nebo závěr kapitoly 5.6.

Žádné zásadní nedostatky této práce jsem nenašel. Nicméně některé pasáže by stály za přepsání nebo vyjasnění. Např. následující věta je nepřesná: „Odborné znalosti a témata, vyskytující se v Démokritových spisech, jsou pro většinu badatelů ukazatelem toho, že Démokritos za svůj život musel hojně cestovat do cizích zemí a studovat s místními mysliteli.“ Nakolik je mi známo, Démokritovy zlomky neobsahují žádné konkrétní informace, které by nepochybně dokazovaly Démokritovy cesty do zahraničí. O jeho cestování svědčí především některá testimonia. V každém případě zde chybí odkaz na referované autority („pro většinu badatelů“).

V následující větě (str. 13) je nějaká nesrovnalost: „U otázky velikosti atomů se Démokritos odchyluje od staršího epikurejského pojetí, ve kterém jsou všechny atomy „malé a proto neviditelné.“ Není jasné, co znamená „starší epikurejské pojetí“. Je starší než Epikúros? Nebo je starší než Démokritos? Ani jedna varianta nedává dobrý smysl.

Když studentka referuje názory z knihy Předsokratovští filosofové, někdy reflektuje, že tato kniha má celkem tři autory (Kirk, Raven a Schofield, např. na str. 28 píše „Kirk a spol.“), jindy na to zapomíná a mluví pouze o Kirkovi (např. na str. 28: „Kirk... upozorňuje na to...“, nebo v bibliografii na str. 46).

Jako vedoucí předložené bakalářské práce musím vyzdvihnout, že studentka postupovala zcela samostatně, své téma se mnou pravidelně konzultovala a ve srovnání s prvními rukopisy této práce je její výsledná podoba překvapivě dobrá. S ohledem na to, že studentka neprošla žádným speciálním výcvikem, její schopnost pracovat s antickými texty je na velmi dobré úrovni a zaslouží pochvalu.

Navzdory drobným nedostatkům považuji předloženou bakalářskou práci za celkově mimořádně kvalitní a navrhuji známku 1.